

Metodika monitoringu tchora svetlého (*Mustela eversmanii*)

1. Meno spracovateľa metodiky: Ing. Slavomír Find'o, CSc.
Oponent: Ing. Stanislav Ondruš
2. Názov a popis metódy zberu údajov pre realizáciu monitoringu v teréne

Základná metóda

Metóda monitoringu bude založená na evidencii pozorovaných a uhynutých jedincov. Pôjde o dopravnú mortalitu a prirodzený úhyn. Pozorovania a evidencia úhynov sa budú robiť na transektoch (pozri spôsob založenia TMP). V prípade neistoty alebo problémov pri determinácii druhu, monitorujúci pracovník odoberie vzorky z uhynutého zvierat'a (lebka, koža) a vždy vyhotoví fotodokumentáciu so zameraním na charakteristické znaky druhu, tvárová maska, chvost, sfarbenie chrbta, brucha a nôh.

Alternatívna metóda I – Dotazníková metóda

V databáze poľovníckej štatistiky sa uvádza údaj o výskyte a početnosti tchora svetlého. Navrhuje sa dotazníková metóda, ktorou sa oslovia poľovní hospodári tých revírov, ktorí v štatistickom tlačive uviedli údaj o výskyte tchora svetlého. Pôjde o verifikáciu informácií predovšetkým s ohľadom na správnosť určenia druhu. NLC Zvolen, ako správca poľovníckej databázy so súhlasom MP SR poskytne realizátorovi monitoringu ŠOP SR kontaktné údaje na poľovních hospodárov. Realizátor monitoringu rozpošle dotazník príslušným poľovním hospodárom vedno s obrazovou prílohou uvádzajúcou charakteristické znaky druhu (kap. 7) v mesiacoch máj, jún po ukončení editácie poľovníckej štatistiky na NLC Zvolen za predchádzajúci rok. V prípade tchora svetlého je dotazníkovú metódu možné realizovať preto, lebo počet poľovních revírov s pozitívnym hlásením jeho výskytu je pomerne malý v porovnaní s ostatnými druhmi zveri. Dotazníkovou metódou sa získajú informácie o prezencii, prípadne o relatívnej početnosti druhu aj mimo TML. Riziko metódy spočíva v nízkej návratnosti dotazníka.

Návrh dotazníka

Meno a adresa poľovního hospodára								
Názov revíru								
Údaje o výskyte tchora svetlého za rok								
Názov lokality	Typ biotopu	Počet na lokalite	Spôľahivosť určenia druhu (áno, nie)	Pozorovanie (áno, nie)	Zástrel (áno, nie)	Úhyn (áno, nie)	Foto-dokumentácia (áno, nie)	Výskyt v minulost roki – dôkaz, napr. koža, lebka (áno, nie)

Alternatívna metóda II - Fotomonitoring

Tchor svetlý je zriedkavý druh aktívny za súmraku a v noci, preto zaznamenanie jeho prítomnosti v teréne v denných hodinách alebo s využitím pobytových znakov je veľmi problémové. Vhodnou metódou môže byť monitoring s využitím fotopascí, ktoré budú vhodne lokalizované v rámci TML. Pre tento účel je potrebné disponovať kvalitnými fotopascami s neviditeľným infražiaričom a tichou uzávierkou clony. Fotopasce je potrebné umiestniť vo vhodných otvorených biotopoch napr. slaniskách alebo v poľnohospodárskej krajine, ktorá nie je výraznejšie ovplyvnená chemizáciou s hojným výskytom hlodavcov. Pravdepodobné lokality výskytu sú v blízkosti dier hlodavcov, ktoré tchor sám využíva. Údaje z fotopascí sú vhodné najmä na zistenie prezencie druhu, pre odvodenie výšky populácie by bol potrebný ich veľký počet.

Alternatívna metóda III – Odchyt do živoloviek

Odchyt do živoloviek je možné realizovať samostatne alebo v kombinácii s fotomonitoringom. Na odchyt sa odporúčajú pasce typu obojstranného sklopca, ktorý sa používa aj na odchyt tchora tmavého. Výber lokalít sa uskutoční tak ako pri fotomonitoringu alebo sa použijú tie isté lokality ako pre fotomonitoring. Ako návnada sa hlavne použijú kuracie krídla. Pasce je potrebné ponechať aktivované na lokalite niekoľko dní, pretože ich presunom a manipuláciou sa znižuje pravdepodobnosť odchyty. Kontrolu pascí je potrebné robiť každé ráno, v prípade použitia GSM alarmu bude informácia o spustení pasce k dispozícii ihneď. Odchytené zviera je potrebné fotograficky zdokumentovať a odobrať vzorku srsti s korienkami na analýzu DNA. Vzorky srsti nie je potrebné uchovať v alkohole, stačí vloženie do skúmavky a odloženie v chlade a tme. Po zdokumentovaní je treba zviera ihneď vypustiť. Odchytené necieľové druhy je potrebné vypustiť, v prípade tchora tmavého postupovať pri zdokumentovaní jedinca tak isto ako pri tchorovi svetlom, ale vzorku na analýzu DNA nie je potrebné odobrať.

3. Zoznam potrebného vybavenia pre realizáciu monitoringu v teréne

- GPS
- Fotoaparát
- Skúmavky s alkoholom na odber vzoriek DNA
- Plastické sáčky na odber vzoriek
- Terénny zápisník

Alternatívna metóda II - Fotomonitoring

Vhodné typy fotopascí prípadne drevené kolíky pre inštaláciu fotopasce.

Alternatívna metóda III – Odchyt do živoloviek

Živolovné pasce, napr. Tomahawk Live Trap model 203, ochranné rukavice na manipuláciu so zvierat'om, skúmavky na odber DNA.

4. Obdobie vykonávania a frekvencie monitoringu v teréne

V rámci monitorovania iných TML navrhnutých realizátorom monitoringu (ŠOP SR). Realizátor terénneho monitoringu určí konkrétne obdobia na vykonanie práce v závislosti

od použitej metódy aj frekvenciu monitoringu. Evidencia dopravnej mortality sa navrhuje počas celého roka, najlepšie v mesiacoch IV-X. Zber údajov je vhodné realizovať v ranných hodinách, kedy je najväčšia pravdepodobnosť nálezu úhynov z predchádzajúcej noci. U ostatných metód je vhodné jarné obdobie na zber údajov v mesiacoch V – VIII.

Alternatívna metóda II - Fotomonitoring

Pre monitoring fotopascami je vhodné vegetačné obdobie s dôrazom na obdobie rozmnožovania a výchovy mláďat (mesiace III-VII), kedy je pohyb vodiacej samice sústredený v okolí dier s mláďatami. V iných obdobiach roka tchor svetlý žije nomádskym spôsobom, lokality kde odloží korisť opustí a presunie sa inde.

Alternatívna metóda III – Odchyt do živoloviek

Odchyt do živoloviek sa odporúča v tom istom období ako fotomonitoring.

5. Spôsob zakladania a fixácie TML a trvalých plôch (TMP) vnútri TML

V TML určenej pre iné účely monitoringu sa založia 2 transekty, z ktorých každý bude mať dĺžku 10 km a šírku 20 m. Transekty budú založené pozdĺž dopravných komunikácií prechádzajúcimi otvorenou poľnohospodárskou krajinou. Spôsob fixácie TMP je uvedený vo vysvetlivkách.

Alternatívna metóda II - Fotomonitoring

Pre realizáciu fotomonitoringu sa odporúča využiť kvadráty DFS, v ktorých bol v minulosti tchor svetlý zaznamenaný. Tieto kvadráty by predstavovali TML. Založenie TMP bude bodové v predpokladaných lokalitách výskytu. Ich počet a rozmiestnenie v rámci TML bude závisieť od výskytu vhodných biotopov a možností realizátora monitoringu (zaobstaranie primeraného počtu fotopascí, čas na inštaláciu a obsluhu, dostupnosť lokalít a počet výjazdov).

Alternatívna metóda III – Odchyt do živoloviek

Realizácia odchytu do živoloviek bude sústredená v tých istých lokalitách ako fotomonitoring. Preto spôsob výberu TML a založenia TMP bude identický ako pri fotomonitoringu.

6. Podrobný opis metódy výkonu monitoringu s postupnosťou krokov a spôsobom manipulácie s druhom

Popis metód monitoringu je uvedený v kap. 2. Manipulácia s druhom prichádza do úvahy iba v prípade realizovania odchytu do živoloviek. Odchytené zvieratá je potrebné fotograficky zdokumentovať, odobrať vzorky srsti s cibulkami na DNA a v čo najkratšom čase vypustiť naspäť do prírody.

7. Determinačné znaky druhu

Podobá sa tchorovi tmavému je svetlejší, žemľovo žltý, pesíky majú červenohnedý nádych. Brucho nie je nápadne tmavé. Chvost je čiernohnedý len v druhej koncovej polovičke. Tmavo sfarbené nohy ostro kontrastujú so svetlým trupom. Tmavé sú aj prsia, tvárová maska je biela len v okolí nosa a papule, ktorá nie je tak výrazná ako u tchora tmavého. Na základe pobytových znakov, stôp a trusu, nie je možné rozlíšiť tchora tmavého od tchora svetlého.

- A – tchor svetlý
- B, C – tchor tmavý
- D – norok európsky
- E – stopa tchora v poskoku
- F – stopa tchora v rýchlom behu
- G – pravá zadná stopa tchora

8. Špecifické situácie monitoringu druhu a spôsob ich riešenia
-
9. Spôsob zápisu, spracovania a vyhodnotenia údajov z TML a TMP

Monitorujúci pracovník bez ohľadu na použitú metódu vyplní v teréne všetky zadané položky predpísaného formulára podľa vysvetliviek. Spôsob vyhodnotenia je uvedený vo vysvetlivkách.

10. Unifikovaný formulár pre monitoring druhov

Kód TML: <i>Vypíňa KIMS</i>	Kód a názov druhu: <i>Vypíňa KIMS</i>	Plocha TML: <i>Vypíňa KIMS</i>
-----------------------------	---------------------------------------	--------------------------------

Meno mapovateľa: <i>Vypíňa KIMS</i>	Súradnice stredu TML: <i>Vypíňa KIMS</i>
-------------------------------------	--

Dátum:	Názov lokality:
--------	-----------------

Typ biotopu druhu (Kód podľa Katalógu biotopov, alebo opis):

Kvalita biotopu druhu na lokalite (v % z celkovej plochy TML)	dobrá:	nevyhovujúca:	zlá:
---	--------	---------------	------

Súčasná a budúce aktivity ovplyvňujúce TML							
Aktivita na lokalite (kód podľa ŠDF)	Intenzita vplyvu Vysoká/Stredná/Nízka	% plochy	±Vplyv / ±Budúci vplyv	Aktivita na lokalite (kód podľa ŠDF)	Intenzita vplyvu Vysoká/Stredná/Nízka	% plochy	±Vplyv / ±Budúci vplyv

Vyhliadky biotopu druhu do budúcnosti na lokalite (v % z celkovej plochy TML)	dobré:	nevyhovujúce:	zlé:
---	--------	---------------	------

Kvalita populácie druhu na lokalite	dobrá:	nevyhovujúca:	zlá:
-------------------------------------	--------	---------------	------

Počasie (slniečno, polojasno, polooblačno, oblačno, mrholenie, dážď):

Názov súboru fotky TML:	Súradnice fotky (long./lat.):
-------------------------	-------------------------------

Text k fotke:

Iné fotografie v rámci TML					
Názov súboru fotky	Objekt fotenia	Názov súboru fotky	Objekt fotenia	Názov súboru fotky	Objekt fotenia

TMP (miesta samplingu) v rámci TML				
č. TMP	Súradnice TMP (long./lat.)	Rozmery TMP (š. x d.) v m	Fixácia TMP	Názov súboru fotky

Poznámka:

Zoznam taxónov, ich početnosti a charakteristiky nálezov					
Názov taxónu	č. TMP	Početnosť v TMP	Početnosť v TML	Spôsob zberu	Charakteristika

11. Vysvetlivky k formuláru

Kód TML – kód v tvare "TML_XXXX_000", kde XXXX predstavuje kód druhu (podľa Príloh II, IV a V Smernice o biotopoch), ktorý je predmetom monitorovania na TML, a 000 je poradové číslo TML pre daný druh. Pole je povinné a pri tlačení formulára z prostredia KIMS-u je vyplnené automaticky.

Kód a názov druhu – kód a plný názov uvedený v Prílohách II, IV a V Smernice o biotopoch. Pole je povinné a pri tlačení formulára z prostredia KIMS-u je vyplnené automaticky.

Plocha TML – plocha v metroch štvorcových vyrátaná z GISu. Pole je povinné a pri tlačení formulára z prostredia KIMS-u je vyplnené automaticky.

Meno mapovateľa – meno terénneho mapovateľa danej TML. Pole je povinné. Pri tlačení formulára z prostredia KIMS-u je vyplnené automaticky.

Súradnice stredu TML – súradnice (zemepisná dĺžka x zemepisná šírka) stredu TML vyrátané z GISu v systéme WGS-84 v desatinných stupňoch. Pole je povinné. Pri tlačení formulára z prostredia KIMS-u je vyplnené automaticky.

Dátum – dátum terénneho monitorovania. Pole je povinné.

Názov lokality – ak je známy názov územia, v ktorom sa TML nachádza, tak zapíšeme názov lokality. Pole nie je povinné.

Typ biotopu druhu (Kód podľa Katalógu biotopov, alebo opis): – kód biotopu podľa Katalógu biotopov (STANOVÁ, VALACHOVIČ 2002) alebo jeho opis, ktorý je miestom výskytu a prežívania monitorovaného druhu. Pole je povinné.

Typ alpského biotopu druhu: Kr, Al, Lk, X

Typ panónskeho biotopu druhu: Sl, Pi, Kr, Lk, X

Kvalita biotopu druhu na lokalite (v % z celkovej plochy TML) – pre každú z troch kategórií kvality biotopu („dobrá“, „nevyhovujúca“, „zlá“) stanovíme jej percentuálny podiel z celkovej plochy TML. Kvalita sa hodnotí na základe expertného odhadu. Pole je povinné.

Dobrá: Poľné lesíky, remízky, suché jarky a polia.

Nevyhovujúca: Súvislé lesné komplexy.

Zlá: Rozsiahle polia s intenzívnou poľnohospodárskou výrobou bez možností prirodzeného úkrytu a vhodných potravných zdrojov - hlodavce

Súčasné a budúce aktivity ovplyvňujúce TML

Ak sa na lokalite vyskytujú aktivity, alebo vieme o potenciálnych aktivitách ovplyvňujúcich lokalitu, tak tieto údaje sú povinné.

Aktivita na lokalite (kód podľa ŠDP) – zapisujeme kódy aktivít a ohrození uvedených v prílohe 2 tohto dokumentu, ktoré sa aktuálne, alebo potenciálne vyskytujú na ploche TML.

Miera vplyvu Vysoká/Stredná/Nízka – zapíšeme kategóriu miery vplyvu danej aktivity na TML

% plochy – percento plochy, ktoré je pod súčasným prípadne budúcim vplyvom danej aktivity

±Vplyv / ±Budúci vplyv – Kategóriu „Vplyv“ (skratka „V“) zaznačíme vtedy, keď daná aktivita aktuálne ovplyvňuje TML. Ak sa jedná o negatívny vplyv, označíme to znamienkom mínus („-V“). V prípade, že ide o pozitívny vplyv, označíme ho znamienkom plus („+V“). Ak máme vedomosti o aktivitách, ktoré v

budúcnosti môžu vplyvať na TML, tak pre tieto aktivity zapíšeme kategóriu „Budúci vplyv“ (skratka „B“). Podobne „+B“ pre pozitívne potenciálne vplyvy a „-B“ pre negatívne.

Vyhliadky biotopu druhu do budúcnosti na lokalite (v % z celkovej plochy TML) – pre každú z troch kategórií stavov vyhládok do budúcnosti pre biotop monitorovaného druhu („dobré“, „nevyhovujúce“, „zlé“) stanovíme ich percentuálny podiel z celkovej plochy biotopu.

Pole je povinné.

Hodnotenia vyhládok by malo vychádzať z predchádzajúceho vyhodnotenia aktivít a ohrození a kvality biotopu.

Vyhliadky biotopu druhu hodnotíme ako celok, tzn. zapísaním hodnoty 100% do kategórie:

Dobré: ak žiadna negatívna aktivita nedosiahla úroveň „stredná“

Nevyhovujúce: ak aspoň jedna negatívna aktivita dosiahla úroveň „stredná“

Zlé: ak aspoň jedna negatívna aktivita dosiahla úroveň „vysoká“

Kvalita populácie druhu na lokalite – vyberie sa jedna z kategórií kvality druhovej populácie („dobrá“, „nevyhovujúca“, „zlá“). Kvalita sa hodnotí na základe expertného odhadu.

Pole je povinné.

Dobrá: Zaevidovaný výskyt samice s mláďatami a/alebo pozorovania samostatných dospelých jedincov.

Nevyhovujúca: Výskyt dospelých jedincov bez evidencie reprodukcie (úhyn alebo pozorovanie mláďat, samice s mláďatami).

Zlá: Ojedinelý výskyt pozorovaných alebo nájdených uhynutých jedincov.

Počasié – uvádzame jednu alebo viac kategórií počasia počas pobytu na TML: slnečno, polojasno, polooblačno, oblačno, mrholenie, dážď.

Pole je povinné.

Názov súboru fotky – názov súboru s fotografiou lokality uloženého vo fotoaparáte pre ľahšiu identifikáciu konkrétneho obrázka pri jeho nahrávaní do KIMS

Pole je povinné.

Súradnice fotky (long./lat.) – GPS súradnice identifikujúce miesto, kde bola robená fotografia TML, zaznamenané v systéme WGS-84 v desatinných stupňoch. Pri opakovanej návšteve TML sa foto lokality vyhotovuje z rovnakého miesta identifikovaného geografickými súradnicami fotografie.

Pole je povinné.

Text k fotke – Text bližšie opisujúci fotku.

Pole nie je povinné.

Iné fotografie v rámci TML

Priestor pre evidovanie ďalších relevantných fotografií z TML (napríklad fotografie druhu)

Názov súboru fotky – názov súboru fotografie uloženého vo fotoaparáte pre ľahšiu identifikáciu konkrétneho obrázka pri jeho nahrávaní do KIMS

Objekt fotenia – heslovitý opis objektu fotenia

TMP (miesta samplingu) v rámci TML

V prípade, že identifikácia monitorovaných druhov sa nedeje na celej ploche TML, ale len na vybraných plochách (tzv. TMP), tak pre tieto plochy zapisujeme nasledovné povinné parametre:

č. TMP – poradové číslo TMP v rámci TML.

Súradnice TMP (long./lat.) – GPS súradnice identifikujúce začiatok a koniec transektu zaznamenané v systéme WGS-84 v desatinných stupňoch.

Alternatívna metóda II a III

GPS súradnice identifikujú bodovú lokalitu umiestnenia fotopasce alebo živolovnej pasce.

Rozmery TMP (š. x d.) v m – Rozmery založenej TMP- transektu v tvare šírka x dĺžka v metroch. Šírka je 20 m a dĺžka 10 km.

Fixácia TMP – začiatok a koniec transektu sa nezmývateľnou farbou označia na okraji povrchu vozovky. Farebná značka bude obsahovať č. TMP - transektu s označením „Z“ – začiatok alebo „K“ koniec.

Alternatívna metóda II a III

Lokalita s umiestnením fotopasce alebo živolovnej pasce sa fixuje dreveným kolíkom, na ktorom bude farbou vyznačené č. TMP.

Názov súboru fotky – názov súboru s fotografiou lokality uloženého vo fotoaparáte pre ľahšiu identifikáciu konkrétneho obrázka pri jeho nahrávaní do KIMS

Poznámka – priestor pre ďalšie relevantné doplňujúce informácie
Pole nie je povinné.

Zoznam taxónov, ich početnosti a charakteristiky nálezov

Pre každú TML je potrebné zapísať názvy taxónov druhov identifikovaných pri zbere dát patriacich do rovnakej skupiny ako monitorovaný druh.

Názov taxónu – platný názov taxónu – pole je povinné

č. TMP – číslo TMP, v ktorej bol druh zistený

Početnosť v TMP – početnosť taxónu **len** v rámci TMP, vyjadrená počtom jedincov, prípadne plochou (podľa metodiky) – pole je povinné v prípade založenia TMP

Počet pozorovaných a nájdených uhynutých jedincov bude východiskom pre kvalifikovaný odhad početnosti prežívajúcej populácie v rámci TMP.

Početnosť v TML – početnosť taxónu k **celej** TML, vyjadrená počtom jedincov, prípadne plochou (podľa metodiky) – pole je povinné

Odhad početnosti tchora svetlého pre TML bude vychádzať z odhadu početnosti na plochu obidvoch transektov (TMP) založených v rámci TML. Pôjde o celkový počet zistený pri monitoringu obidvoch transektov prepočítaný na plochu 40 ha (výmera obidvoch transektov). Zistená populačná hustota sa prepočíta na plochu TML.

Alternatívna metóda II a III

V prípade dostatočne hustej bodovej siete TMP v rámci TML sa bude odhadnutý počet jedincov v rámci fotomonitoringu pokladať za reprezentujúci početnosť v TML. Z výsledkov odchyty nie je možné určiť početnosť, iba v kombinácii s fotomonitoringom.

Spôsob zberu – v zmysle metodiky monitoringu pre daný druh

Charakteristika – charakteristika nálezu druhu, ktorú vyberieme zo Zoznamu charakteristík nálezov

zoologických druhov podľa ISTB (Príloha 3) – pole je povinné pre zoologické nálezy

Z prílohy 3 sa použije skratka „VIZUAL“, „UHYN“, UHYN NA CESTE“.

Príloha 1. Zoznam použitých skratiek

Abnd – abundancia (pokryvnosť)

GPS - Global Positioning System - Globálny systém určenia polohy

KIMS – Komplexný informačný a monitorovací systém

long. – longitude – zemepisná dĺžka – x-ová súradnica

lat. – latitude – zemepisná šírka – y-ová súradnica

ŠDF – Štandardný dátový formulár území sústavy Natura 2000

TML – trvalá monitorovacia lokalita

TMP – trvalá monitorovacia plocha

Príloha 2. Zoznam aktivít a ohrození

A	poľnohospodárstvo	E01.01	súvislá urbanizácia
A01	pestovanie	E01.02	nesúvislá urbanizácia
A02	zmena v spôsoboch obhospodarovania	E01.03	rozptýlené osídlenie
A02.01	intenzifikácia poľnohospodárstva	E01.04	iné typy osídlenia
A02.03	premena travinnej vegetácie na ornú pôdu	E02	priemyselné a obchodné plochy
A03	kosenie	E02.01	továrne
A03.01	intenzívne kosenie alebo intenzifikácia	E02.02	sklady
A04	pasenie	E02.03	iné priemyselné/obchodné plochy
A04.01	intenzívne pasenie	E03	vypúšťanie znečisťujúcich látok
A04.01.01	intenzívne pasenie - hovädzí dobytok	E03.01	nakladanie s komunálnym odpadom
A04.01.02	intenzívne pasenie - ovce	E03.02	nakladanie s priemyselným odpadom
A04.01.03	intenzívne pasenie - kone	E03.03	nakladanie s inertnými materiálmi
A04.01.04	intenzívne pasenie - kozy	E03.04	iné vypúšťanie znečisťujúcich látok
A04.01.05	intenzívne pasenie - zmiešaný dobytok	E04	stavby, budovy v krajine
A07	používanie pesticídov, hormónov a chemikálií	E04.01	poľnohospodárske stavby
A08	hnojenie	E04.02	vojenské stavby
A09	zavlažovanie	E05	skladovanie materiálov
A10	zmena štruktúry poľnohospodárskej pôdy	E06	iné aktivity spojené s urbanizáciou a priemyslom
A10.01	odstránenie živých plotov, krovín a mladiny	F	využívanie biologických zdrojov iných ako poľnohospodárstvo a lesníctvo
A11	poľnohospodárske aktivity nešpecifikované vyššie	F03	poľovníctvo a odchyt divej zveri (suchozemskej)
B	lesníctvo	F03.01	poľovníctvo
B01	výsadba stromov	F03.02.03	kladenie pascí, otrávených návnad, pytliactvo
B02.03	odstránenie porastu	F03.02.04	kontrola predátormi
B02.04	odstránenie sušiny	F03.02.05	náhodný odchyt
B04	používanie pesticídov, hormónov a chemikálií v lesníctve	F03.02.09	iné formy odchyty fauny
B05	používanie hnojív	F04	zber, odstraňovanie rastlín, všeobecne
C	baníctvo, ťažba materiálu, výroba energie	F05.03	jedy
C01	baníctvo a lomy	F05.04	pytliactvo
C01.01	ťažba piesku a štrku	F05.05	streľba
C01.01.01	lomy	G	ľudské vplyvy
C02	ťažba ropy, alebo plynu	G01.03	motorizované zariadenia
D	doprava a komunikácie	G01.03.01	pravidelné motorizované riadenie
D01	dopravné siete	G01.03.02	off-road motorizované riadenie
D01.01	chodníky, poľné cesty, cyklotrasy	G04	vojenské využitie
D01.02	cesty, rýchlostné komunikácie	G04.01	vojenská aktivita
D01.04	železnice	G05	iné ľudské vplyvy
D01.05	most, viadukt	G05.01	zošľapávanie, nadmerné využívanie
D01.06	tunel	G05.04	vandalizmus
D02.01.02	podzemné elektrické a telefónne vedenie	G05.06	odstraňovanie stromov lemujúcich cesty z bezpečnostných dôvodov
D02.03	komunikačné stožiare a antény	G05.07	chýbanie nesprávne nastavených opatrení ochrany prírody
D02.09	iný spôsob transportu energie	G05.11	smrť alebo zranenie spôsobené zrážkou
D05	vylepšený prístup na lokalitu	H	znečistenie
D06	iné spôsoby dopravy	H01	znečistenie povrchových vôd
E	urbanizácia, sídla a rozvoj	H01.01	znečistenie povrchových vôd priemyselnými podnikmi
E01	urbanizované územia a ľudské sídla	H01.02	znečistenie povrchových vôd zvýšeným prietokom

H01.03	iné bodové znečistenie povrchových vôd	J02.04.01	záplavy
H01.04	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené urbanizáciou	J03	iné zmeny ekosystému
H01.05	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené poľnohospodárstvom a lesníckymi aktivitami	J03.02.01	znižovanie možnosti migrácie / migračné bariéry
H01.06	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené dopravou a infraštruktúrou, ktorá nie je napojená na kanalizáciu	J03.02.02	znižovanie rozptylu
H01.07	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené opustenými priemyselnými lokalitami	J03.02.03	znižovanie genetickej výmeny
H01.08	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené komunálnym odpadom a odpadovými vodami	J03.03	znižovanie, nedostatok v prevencii proti erózii
H01.09	rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené inými vplyvmi	J03.04	aplikácia výskumu spôsobujúceho poškodzovanie
H02	znečistenie podzemných vôd (bodové a rozptýlené zdroje)	K	prírodné biotické a abiotické procesy (okrem katastrof)
H04.02	vplyv nitrátov	K01	abiotické (pomalé) prírodné procesy
H04.03	iné znečistenie ovzdušia	K01.01	erózia
H05	znečistenie pôdy a pevný odpad	K01.02	zazemňovanie
H05.01	odpadky a pevný odpad	K01.04	zavodňovanie
H06	prírastok energie	K02	biologické procesy
H06.01	hluková záťaž	K02.01	sukcesia
H06.01.01	bodový zdroj, alebo nepravidelná hluková záťaž	K03	medzidruhové vzťahy (fauna)
H06.01.02	rozptýlená alebo pravidelná hluková záťaž	K03.01	súťaživosť (fauna)
H06.02	svetelné znečistenie	K03.02	parazitizmus (fauna)
I	invazívne alebo inak problematické druhy	K03.03	začiatok choroby (mikrobiálne patogénne látky)
I01	druhovú invázie	K03.04	predácia
I02	problémové pôvodné druhy	K03.05	antagonizmus podnietený rozvojom druhov
I03	zavedenie genetického materiálu, GMO	K03.07	iné formy medzidruhovej konkurencie
J	prírodné zmeny systému	L	prírodné katastrofy
J01	požiar a potlačenie požiaru	L05	zosuvy pôdy
J01.01	vyhorenie	L08	záplavy (prírodné procesy)
J02.01	zazemňovanie, rekultivácie a vysušovanie, všeobecne	L09	prírodný požiar
J02.03	budovanie kanálov	L10	iné prírodné katastrofy
J02.03.02	budovanie kanálov	M	klimatická zmena
J02.04	zmeny spôsobené záplavami	M01	zmeny abiotických podmienok
		M01.03	záplavy a vzostup zrážok
		M02	zmeny biotických podmienok
		M02.01	zmena biotopu
		M02.03	vyhynutie druhov
		M02.04	migrácia druhov
		U	neznáme ohrozenia
		X	žiadne ohrozenia
		XE	ohrozenia z územia mimo EÚ
		XO	ohrozenia z územia mimo členského štátu

Príloha 3. Zoznam charakteristík nálezov zoológických druhov podľa ISTB

MUMIA – múmia – Nález uhynutého jedinca v mumifikovanom stave, kde nemožno určiť dobu úhynu. Často je to skelet obtiahnutý kožou s miernym zápachom, hlavne u netopierov na povalách. Pre nález uhynutého jedinca, čerstvého alebo v štádiu rozkladu použite kategóriu UHYN.

NEGAT - negatívny výsledok cielenej kontroly – Negatívny výsledok kontroly výskytu daného druhu. V tomto prípade počet uveďte 0 (nula).

UHYN – uhynutý jedinec – Nález uhynutého jedinca, čerstvého alebo v štádiu rozkladu sprevádzaného zápachom (! nemusí pochádzať priamo z miesta nález, napr. transport vodou).

UHYN NA CESTE – živočích usmrtený na ceste – Živočích usmrtený alebo zranený na ceste, ktorého príčinou smrti alebo úrazu bola kolízia s dopravným prostriedkom.

VIZUAL – vizuálne pozorovanie – Vizuálne pozorovanie, to znamená priame pozorovanie živého jedinca (voľným okom alebo ďalekohľadom) v jeho prirodzenom prostredí bez priameho kontaktu, či chytenia, napríklad letiace jedinca, nachádzajúce sa na neprístupných miestach